

بعض منتخب آثار ايله فنونك دلالت ايتديكي برطاقم غرائب كشفيات و حكماي
مقدمين و متأخرين طرفندن ايراد ايديلان محاكات مفيده ي و بعض تراجم
احوالی حاويدر .

مؤلفي
{ احمد دمت }

قرم كلاس (مادري)
مكتبة (امير بك)
استقام (باشون)
آرنياد (مادري)
اسان (مطالع)
دولت (مادري)
دولت (مادري)
دولت (مادري)
دولت (مادري)

جزو نومي
۲

فيثاني ۴ غروشدرد .

ايك دفعه

اولق اوزره محرك ذاته مخصوص مطبعة ده باصليدي .

استانبول

۱۲۸۸

۱ کلاشیلور که او قوشک انشای مسکن
خصوصه عملیاتی متحد دکلدر.

کذلك بر آو کوپکی اوچ آی تعلیم اولنور
ایسه اول بتلیدیکی شیرلی او کرنور . و بر
قناریا کندیسنه تعلیم اولنان نعماتی درحال
ترنم ایدمیسوب یواش یواش تغنی ایدر .
یعنی ابتدایری مبتدیسسی بولندیغنی صنعت
تغنیده بالتدریج رقی ایدر .

بشرک حس ووقوفه مدار حکم اوله جق
بالکر نطق اولیوب مثلاً ناصیه حالی کدر
کوسترن بر آدمک کندی خانه سنه کیروب
و بر چکجه درونه صاقلدیغنی خاطرنده
اولان کاغدی چیقاروب او قودججه کسب
نشاط ایلدیکی کورلسیله ده کندیسنک
هم کدرهمده فرح حسی اولدیغنه وهم
حافظه سی همده وقوفی بولندیغنه حکم
اولنور .

بویله بر حال بشرک غیری مخلوقده
کورلججه انک ایچون دخی او حکم ندن
صحیح اولسون ؟ مثلاً صاحبی غائب اتمش
برکلک بولندیغنی خانه ده وعو عو رفق آنکرز
بر حرکت تلاش آمرزه اشاغی یوقاری بر
اوطه دن او برینه سکر دوب نهایت صاحبی
بوله رق ایاقلری انشده یوارلمسی وفرحلی
فرحلی صیحه زله اعلان مسرت ایلسمی
انکده طبق بشرکی حسیات کدر و مسرتی
بولندیغنه و حافظه و وقوفی اولدیغنه
دلالت اتمز ؟

انسانه محب والفت واستیناسنه
حر یص اولان بر حیوان تشریح اولندیغنی
زمان کور یلور که حواس بشریه به خدمت
ایدن الات وروابط انده ده تمایله موجود
اولوب جناب خالق موجوداتک ایسه
بوکا بوالات وروابط حسیه بی حس ایتمک
ایچون ویرمش اولدیغنی ووجودنده کی

و باز بخلق مطبعه جلیق کتابجلیق مجلدلک
کاغذجلیق حرف دوکوجلیکی خواهه لک
رساملق رسم حکاکلغی وسائر برطاق صنعتلر
بونلرک مدار معیشتی اولوب صنایع مذکورده دن
هم کندیلری استفاده ایدر وهم ده وطن
ومملکتلرینی افاده ایلر اولدیلر .

جمعیت قاصه سی شخص واحدک مالی
اولیوب عمومک مالی اولدیغندن وقوفی دخی
درجه لازمده بولندیغندن اعضا سندن
هر بری کندی استقباللر بک کمال اعتننی
کورور ورفاه بال ایلله یاشارایدی . چونکه
خسته لری عللیری واختیارلری معاشلرینی
الدقلری کی تجارت عمومک تجارتی اولدیغندن
هیچ بریسی کندی ضرور یانندن افلا سندن
ویرکون اولوب ده یا کوپری اوزرنده دیلمک
ویا خود کندینی کوپریدن اشاغی آتمق
نتیجه سندن خوف ایتمزایدی .

(انتهای حکایه)

ایشته تعاون و تناصر کیفیتک بحق
وجودینی جمعیت مدینه افرادینک بویله صنف
صنف بر جمعیت عقد ایتملرنده بولدیغندن
نه وقت بونی کوررایسمه انسانلرک اوزمان
جمعیتله اسکان ایتش اولدقلرینه قائل
اوله بلورم .

❁ حیوانات ❁

انساندن غیری مخلوقاته - معاملات
واجرائی متحد حس و قوفدن محروم نعلم
ورتقیه غیر قابل - ما کنته لدن عبارتدر
دینلسی عجایب اوله یلورمی ؟

کورپورز که بر قوش یوواسنی دیواره
یا به جق اولورایسه نصف دائره و برزایه ده
اولورایسه چاریک دائره و اگر افاج دروننده
اولورایسه تام دائره شکلنده انشا ایدر بوندن

اعصابك وقت و تأثرندن محرومیتی اینجاب
ایله چکی ادعا اولنه من .
بعض ادملر صورارلر که « حیواناتك
جانی نه دن عبارتدر ؟ » سوألی اكلایه م .
كندی وجودنده جولان ایدن ماده
مابعه بی طمارلرینه ایصال و یاراق و میوه لرینی
پرور شیب كمال اتمك استعدادینی حائر اولان
براغاجك روحی نه دن عبارتدر سوألی
ایراد اولنه بیلور ! اوت ایشه اغاج بو
امتیازاتی حائر حیوان ده حس و حافظه
و افكاردن دهابر چوغنه مالكدر . بو
امتیازات و عنایاتك معطیسی كیمدر ؟
او قدرت صانع كه صحرارزه و تلی سبز نمای
ظهور و كره ارضی ریخت هوا ییده آسوده
نشین حضورایلر !!!

ارسطو « حیواناتك جانی بذاتهم قائم
و موجود اولان مادیات شكلنده در » دئمش
واندن صكره برخیلی كیمدر بو ذهابی التزام
ایتمسدر . بعض فیلسوفلر « حیواناتك جانی
صرف مادی و جسمانیدر » دئمش ایشه ده
بونلر ذهابلرینی تعمیم ایتكده او برلی قدر
موفق اوله مامشدرلر .

« روح جسمانی نه دئمكدر ؟ فصل
اولور ؟ » سوألی ایراد اولمش اولسه
ایدی احتمالكه « حسی بر ماده دن عبارتدر ،
جوابی و برلر و « بوحسی اكایم و بر مشدر »
دئمش اولسه ایدی بلكه « بو بر روح
جسمانیدر كه جسمه حس و بریحی بر جسمدن
یا پاشدر » صورتنده مقابله ایدرلر بوداره
داخلندن چیقمرلر دی .

بر طاقم آدملر ده برلر كه « حیواناتك روحی
بر وجود لطیف و متفكر در كه مظروف
اولد قلی جسملرله برابر هلاك اولور »
حالبو كه واقعا حیواننده حس و حافظه

و تصورات فكریه دن بعض شیلر واریسده
هیچ یوقند ، الی یا شنده بر چو جفك بیلدیکی
شیلری بیلك احتمالار اولدیغنی كی جسم
اولیان برشك دیگر جسمه تبعیله فنا بولمسی
بر دلیل معقوله مستند دكلدر .

حیواناتك ماده حیاتیسه سی حقنده کی
ذهابلر بوراده ده دخی قالیوب بعضیلر
بونك نه جسم نه ده روح اولدیغنی اعتقاد
ایتمشدرلر كه روح لفظندن چیقاره جغیر معنی
« ماهیتی مجهول اولان او شیدر كه جسم دكلدر »
اولنجه شوصوك اعتقادك منجر اوله جنی
نتیجه - حیواناتك جانی بر ماده در كه نه جسمدر
نه ده جسم اولیان بشقه بر شیدر - دن
عبارت اولور .

ایشته یكدیكرینی نقض ایدر بو
سهویات و زلاتك منشئ انسانلرك برشك
موجود اولوب اولدیغنی بیلدن اول ماهیتی
تحقیقه قالمشملریدر . مثلاً بر آتش
كوروكنك قازنده کی دلكه مر بوط اولان
مشین پارچه سته او كوروكك روحی اطلاق
اولور . نه در بوروح ؟ بز كوروكی تحريك
ایتدكجه اینوب حقیقه رق اخذ ایتدیکی هوایی
كوروكك اوجنده کی بورو واسطه سبله
خارجه دفع ایدن قباغه بواسمه یته بزم
طرفزدن تمیمه اولمشدر .

وال حاصل ما كنه نك اومشین پارچه سنده
بشقه جد بر جانی یوقدر . اماند نورسه كه
حیواناتده کی كوروكی تحريك ایدن كیمدر ؟
عوالمی تحريك ایدن یقدرت الهیه ! .
(وولر)

مترجی محمود اكرم

(اكرم بك افندیك بو بایده کی مطالعه
مخصوصه سنی ایلرو کی نسخه یه درج
ایده جكن) .